

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שלישי כ"ב בסיון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדירים - ט"ז

1. **משנה:** שבועה שאיני ישן, שאיני מדבר, שאיני מהלך - אסור. קרבן לא אוכל לך, הא קרבן שאוכל לך, לא קרבן לא אוכל לך - מותר. כדעת מי המשנה?
 כר' מאיר. כיון שרבי יהודה סובר שאפילו אמר קרבן שאוכל מותר, כיון שלא אמר כקרבן. והקשו שבסיפא שנינו: לקרבן לא אוכל לך - מותר, ולר"מ אסור ופירש ר' אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך. ותיירצו שזה דווקא באומר לקרבן [בשוא] ולכך מפרש לקרבן יהא, אבל המשנה מדברת באומר לקרבן [בפתח] שמפרשים דבריו לא יהיה קרבן, ולדעת ר"מ מכלל לאו אי אתה שומע הן.
2. **משנה - שבועה לא אוכל לך, הא שבועה שאוכל לך, לא שבועה לא אוכל לך - אסור.** כיון שבשבועות דנים הן מכלל לאו. ומשמע שאם אמר הא שבועה שאוכל לך - לא אכילנא משמע. מנין הקשו על זה?
מהמשנה בשבועות - שבועות שתיים שהן ארבע [שרבנן הוסיפו עוד שנים] שאוכל ושלא אוכל, שאכלתי ושלא אכלתי. ומכך ששנה התנא שאכלתי כנגד שלא אכלתי, הרי גם שכנגד שלא אוכל הוא שאוכל, והיינו שיאכל ודלא כמשנתנו. ותיירצו כדלהלן:
 א. **אביי - 'שאוכל' שתי לשונות משמע:** אם היו מסרבין בו לאכול, ואמר אכילנא אכילנא, ושוב מסרבין בו ואמר שבועה שאוכל - אז דאכילנא משמע.
 אבל אם מסרבין בו ואמר 'לא אכילנא לא אכילנא', ושוב מסרבין בו ואמר שבועה שאוכל, - אז דלא אכילנא קאמר.
 ב. **רב אשי - 'שאוכל' לעולם משמע אכילה, ובמשנה מדובר כשאמר 'שאי אוכל' ונתחדש שם רוצה לתרץ דבריו ולומר נתכוונתי לאוכל ונתגמגם לי, ואמרתני שאי אוכל אינו נאמן.**
הטעם שאביי לא אמר כרב אשי - כיון שלא שנינו שאי אוכל.
הטעם שרב אשי לא אמר כאביי - כיון שסבר שגם 'שלא אוכל' משמע שתי לשונות: היו מסרבין בו לאכול, ואמר לא אכילנא לא אכילנא [בתמיה] ואמר גם שבועה בין שאוכל בין שלא אוכל - אפשר לפרש שכוונתו אכילנא ואפשר לפרש כוונתו דלא אכילנא, ובהכרח שפסק התנא שאם אמר שאוכל דאכילנא משמע, ושלא אוכל - לא אוכל משמע.
3. **משנה - איני ישן ואיני מדבר.. בשבועות חל ובנדירים לא חל, וזה חומר בשבועות מבנדירים, מה החומר בנדירים מבשבועות?**
 אמר קונם סוכה שאני עושה, לולב שאני נוטל, תפילין שאני מניח, בנדירים - אסור, בשבועות - מותר, שאין נשבעין לעבור על המצוות.
4. **מה המקור שנדרים לעבור על המצוות ואין נשבעין?**
רב גידל - מנין שאין נשבעין לעבור על המצוות? ת"ל: לא יחל דברו, דברו לא יחל, אבל מיחל הוא לחפצי שמים.
והקשו - מאי שנא נדר? דכתיב: איש כי ידור נדר לה'... לא יחל דברו, שבועה נמי כתיב: או השבע שבועה לה'... לא יחל דברו.
 א. **ענה אביי -** סברא הוא שלה' לא קאי אשבועה, אלא על נדר, שלשון נדר כך הוא 'הנאת סוכה עלי', [ואין מאכילין לאדם דבר האסור לו] אבל לשון שבועה 'שלא אהנה מן הסוכה'. ולא כל הימנו להפקיע מעצמו מצוות סוכה.
הקשה רבא: וכי מצוות ליהנות ניתנו, וא"כ יוכל לשבת בה.
 ב. **אלא אמר רבא:** בנדר אומר ישיבת סוכה עלי, ובשבועה אומר שלא אשב בסוכה.